

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Virker for et skønnere Danmark

Til

Billedkunstnernes Forbund, Klaus Pedersen kp@bkf.dk

Skatteminister Morten Bødskov min@skm.dk

Kulturminister Joy Mogensen min@kum.dk

Medlemmerne af Folketingets Skatteudvalg, udv.sekr. Tina.Gronlund@ft.dk

Medlemmerne af Folketingets Kulturudvalg, udv.sekr. Jette.christensen@ft.dk

København, den 11. juni 2021

(25.08.2021)

Vedr. Momslovens kunstdefinition

Akademiraadet er statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål inden for billedkunst og arkitektur. Rådet går normalt ikke ind i enkeltstående sager, med mindre de peger på nogle principielle problemstillinger på billedkunstens eller arkitekturens områder.

Da billedkunstneren FOS/Thomas Poulsens verserende klagesag i Landsskatteretten repræsenterer en række principielle problemstillinger ved den eksisterende lovgivning vedr. billedkunstneres muligheder for at gøre brug af reduceret moms (den såkaldte "kunstnermoms") i forbindelse med kunst i det offentlige rum, finder Akademiraadet det imidlertid nødvendigt at udtale sig med afsæt i denne konkrete sag.

En social skulptur

Sagen handler i korte træk om, hvorvidt det konkrete udsmykningsværk ("Skulptur og gårdrum Efterslægten") kan betegnes som en skulptur og dermed opfylde definitionen i momsloven § 69, der er forudsætningen for, at kunstværket kan belægges med kunstnermoms på et reduceret grundlag (dvs. 5 % moms).

Det er Akademiraadets klare kunstfaglige opfattelse, at udsmykningsværket kan og bør defineres som en skulptur. Rådet bygger denne opfattelse på, at det pågældende værk er et eksempel på en

generel (international) værktøje, der kunsthistorisk betegnes som "social skulptur" eller "social plastik", som var den betegnelse, som den tyske kunstner Joseph Beuys' (1921-86) oprindeligt gav dette værkbegreb.

Nuværende direktør for Statens Museum for Kunst, Mikkel Bøgh, har i en artikel i Den Store Danske Encyclopædi beskrevet den "sociale skulptur" og sat den i en kunsthistorisk kontekst. (Se: <https://denstoredanske.lex.dk/installationskunst>).

Her skriver han bla.:

... Amerikanske kunstnere som Robert Morris og Donald Judd var med deres minimalistiske og serielt komponerede objekter eksponenter for den fysiske og formelle retning, mens Edward Kienholz repræsenterede en samfundskritisk og ekspressiv tendens, der tog udgangspunkt i individets og menneskekroppens skæbne i et moderne kontrolsamfund. Til denne tendens slutter sig også Joseph Beuys, der arbejdede med idéen om en "social skulptur".

Akademiraadet mener, at FOS'/Thomas Poulsens udsmykning til HF-centret Efterslægten ("Skulptur og gårdrum Efterslægten") er et godt eksempel på et kunstværk, der netop kan karakteriseres som en "social skulptur".

Udvidelse af momslovens kunstdefinition

At landsskatteretten ikke mener, at det pågældende kunstværk kan defineres som en skulptur er der sådan set ikke noget mærkeligt i. Ud fra en traditionel kunstdefinition, kan det være svært at forstå. Dette peger efter Akademiraadets mening på, at momslovens kunstdefinition ikke er fulgt med tiden og den kunstneriske udvikling. I 2006 blev momslovens kunstdefinition udvidet til også at omfatte "kunstfotografi", som på daværende tidspunkt var blevet en kunsthistorisk accepteret del af det billedkunstneriske praksisfelt.

Akademiraadet mener, at den specifikke skattesag gør det tydeligt, at momslovens kunstdefinition igen bør revideres og udvides, så lovgivningen bliver tidssvarende og befordrende for billedkunstens fortsatte udvikling.

Relationelle, installatoriske og engagerende praksisformer er i dag vigtige kunstneriske udtryk, som har et stort publikum og mange brugere. Et byrum eller en mødeplads kan løftes ved en kunstnerisk instrumentering af det fælles rum. En kunstnerisk iscenesættelse af et byrum må anses for at være et samlet værk, hvor f.eks. bænke og gangarealer indgår som elementer i den kunstneriske oplevelse og værkproduktion.

Disse former for værkpraksis er udbredte og opnår ofte støtte fra de etablerede fonde og Statens Kunstfond. Både i fondene, f.eks. Ny Carlsbergfondet, og i Statens Kunstfond sidder bestyrelser og udvalg bestående af fagfolk, der vurderer et projekts kunstneriske kvaliteter ud fra kunsthistoriske kriterier. Også her vil værker kunne opfattes som helheder, som sammenhængende værker, selv om enkelte elementer i værket er færdigkøbte, så som bænke eller fliser.

Akademiraadet er af den opfattelse, at momslovens nuværende kunstdefinition favoriserer mere traditionelle kunstneriske værktøjer og praksisformer og dermed er med til at bremse den naturlige udvikling og fornyelse af billedkunsten, som er afgørende for, at billedkunsten kan vedblive med at have relevans og betydning for samfundet som helhed.

I forbindelse med ovennævnte udvidelse af momslovens kunstdefinition (2006) til også at omfatte kunstfotografi, indgår flg. passus vedr. told- og skatteforvaltningens sagsbehandling i tilfælde af tvivlsspørgsmål:

”Til brug for told- og skatteforvaltningens sagsbehandling udarbejdes en vejledning. Skulle der desuagtet opstå tvivl hos told- og skatteforvaltningen vil den kunne bede Akademiraadet afklare, om der er tale om fotokunst eller ej. Således vil Akademiraadet i tvivlstilfælde kunne afgive en sagkyndig erklæring om spørgsmålet.”

Akademiraadet stiller sig gerne til rådighed for en drøftelse af en revision af momslovens kunstdefinition. Skatteministeriet/SKAT vil således også kunne gøre brug af Akademiraadets fremtidige konkrete sagkyndige vurderinger af specifikke sager på dette område.

Venlig hilsen
Akademiraadet

Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster virker til kunstens fremme og som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål. Akademiraadet behandler henvendelser fra statslige myndigheder og kan på eget initiativ indhente oplysninger fra og fremsætte erklæringer over for statslige myndigheder og institutioner samt over for offentligheden. Akademiraadet står til rådighed som rådgiver i kunstneriske spørgsmål for kommunale myndigheder.